

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžzd 3/2019-15

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ranka Marijana kao predsjednika vijeća, te Melite Božičević-Grbić, Ileana Vinja, Dražena Tripala i Ratka Ščekića kao članova vijeća uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. K. K., zbog kaznenog djela iz čl. 111. toč. 6. u vezi s čl. 34. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. - dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 9. studenog 2018. broj Kzd-4/18, u sjednici održanoj 5. rujna 2019. u prisutnosti opt. K. K. i branitelja D. R., odvjetnika iz S.,

presudio je:

Odbijaju se žalbe državnog odvjetnika i opt. K. K. kao neosnovane te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Zagrebu opt. K. K. je proglašen krivim zbog dva kaznena djela iz čl. 111. toč. 6. u vezi s čl. 34. KZ/11. za koja su, uz primjenu čl. 48. st. 1. i 49. st. 1. toč. 1. KZ/11., utvrđene kazne zatvora po pet godina za svako djelo, i zbog kaznenog djela iz čl. 222. st. 1. u vezi s čl. 215. st. 1. KZ/11., za koje je utvrđena kazna zatvora dvije godine te je optuženik, primjenom čl. 51. st. 1. i 2. KZ/11. osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju deset godina, u koju se uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 10. rujna 2013. do 9. rujna 2014., od 24. veljače 2017. do 15. veljače 2018. te od „trenutka uhićenja pa nadalje“ (po stanju spisa od 12. studenog 2018. nadalje).

Na temelju čl. 149. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.- dalje: ZKP/08.) troškovi kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 5. ZKP/08. te nužni izdaci optuženika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv ove presude žalili se državni odvjetnik zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni s prijedlogom da se pobijana presuda preinači „u smislu žalbenih prijedloga.“

Optuženik je podnio žalbu putem branitelja D. R., odvjetnika iz S., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te odluke o kazni. Predlaže da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, odnosno preinači i optuženika osudi na „kaznenu sankciju u kraćem trajanju.“, a zatražena je i obavijest o sjednici vijeća.

Odgovor na žalbu podnio je optuženik uz prijedlog da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana, a prihvati njegova žalba.

Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08. spis je bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Postupajući prema zahtjevu optuženika istaknutom u žalbi u smislu čl. 475. st. 2. ZKP/08., sjednica drugostupanjskog vijeća održana je u odsutnosti uredno izviještenog državnog odvjetnika, a u prisutnosti optuženika (uz pomoć tehničkog uređaja za vezu na daljinu) i njegovog branitelja.

Žalbe državnog odvjetnika i optuženika nisu osnovane.

U odnosu na bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. i st. 2. ZKP/08. optuženik tvrdi da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, nije odgovarajuće obrazložena, nisu razmotreni svi važni aspekti slučaja, egzistira dvojba o postojanju činjenica koje tvore bitna obilježja terećenih kaznenih djela, pa da je presuda proizvoljna i arbitrarna čime je teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – Ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06. i 2/10. – dalje: Konvencija).

Nije u pravu optuženik da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08., jer pobijana presuda sadrži u svemu jasne, određene i potpune razloge o odlučnim činjenicama, a to što žalitelj nije zadovoljan ocjenom dokazne građe, poglavito vrednovanjem personalnih dokaza, suštinski predstavlja osporavanje pravilnosti utvrđenja činjeničnog stanja koje se problematizira i prigovorom o povredi načela in dubio pro reo. Naime, prvostupanjski sud je nakon korektne reprodukcije bitnog sadržaja dokaza izložio razloge zbog kojih vjerodostojnim ocjenjuje iskaze oštećenih policijskih službenika za razliku od optuženikovih roditelja koji, po ocjeni suda prvog stupnja iskazima nastoje pogodovati optuženiku (str. 19-21 presude), sve povezano sa ostalim dokazima, osobito sudsko medicinskim vještačenjem mehanizma ozljeda koje su zadobili sudionici događaja pa tako i sam optuženik. Prema obrazloženju presude prvostupanjski sud je razumljivim, određenim i dostatnim razlozima otklonio nastojanje optuženikovih roditelja da potkrijepe tezu obrane kako je požar posljedica nestručne, nepripremljene i neadekvatne intervencije policajaca pa je neutemeljena žalbena tvrdnja da je presuda zbog nedostatnosti obrazloženja razloga na kojima se temelji osuda za predmetna kaznena djela arbitrarna.

Slijedom navedenog nije osnovana žalba optuženika zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, a ni ovaj sud pri ispitivanju pobijane presude nije našao da su počinjene povrede zakona na koje kao sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti prema čl. 476. st. 1. ZKP/08.

Državni odvjetnik i optuženik pobijaju prvostupanjsku presudu zbog pogrešno, optuženik i zbog nepotpuno, utvrđenog činjeničnog stanja. Po mišljenju državnog odvjetnika nepravilno je sud prvog stupnja zaključio da je optuženik pri učinu kaznenih djela teškog ubojstva u pokušaju postupao s neizravnom namjerom. Optuženik nije zadovoljan ocjenom dokazne građe, poglavito načinom na koji su vrednovani personalni dokazi te zamjera prvostupanjskom sudu na odbijanju dokaznih prijedloga za rekonstrukciju, psihologijsko vještačenje djeteta M. K. te novo psihijatrijsko vještačenje optuženika.

Nasuprot žalbenim prigovorima stranaka ovaj drugostupanjski sud nalazi da su na raspravi izvedeni svi potrebni dokazi koji su sveobuhvatno i temeljito ocijenjeni, sa pravilnim zaključkom da je optuženik počinio terećena kaznena djela. Budući da su razlozi o ocjeni dokaznog materijala i odbijanju dokaznih prijedloga obrane razumni, logični i uvjerljivi, to žalbenim navodima stranaka nisu dovedena u pitanje činjenična utvrđenja i izvedeni zaključci prvostupanjskog suda.

Pravilno je prvostupanjski sud dinamiku i tijek zbivanja utvrdio kritičkom analizom iskaza ukućana koji su imali neposredna saznanja o optuženikovom ponašanju prije i tijekom samog učina djela. Premda optuženik u žalbi nastoji diskreditirati iskaze oštećenih policijskih službenika P. J. i M. L. tvrdnjom da su snažno motivirani opravdati se zbog neodgovarajuće i nestručne intervencije koja je rezultirala požarom, osnovano je sud prvog stupnja njihove iskaze ocijenio vjerodostojnim, za razliku od zaštitnički intoniranog i stoga pristranog svjedočenja optuženikovih roditelja.

Naime, valja naglasiti da vještak za požare nije dao decidirani odgovor što je uzrokovalo požar jer je to u kontaktu sa lako zapaljivom tekućinom mogla uzrokovati goruća cigareta/čik ili plamen upaljača. Nalaz i mišljenje vještaka kojeg prihvaća prvostupanjski sud nije doveden u sumnju žalbenim navodom da je prema zapisniku o očevidu u požarnom kršu, osim dva oštećena upaljača pronađen i jedan opušak cigarete o čemu se prvostupanjski sud nije očitovao, a po mišljenju žalitelja „...u značajnoj mjeri dokazuje tvrdnje obrane o uzorku požara...“. Žalitelj zanemaruje da je vještak u dopuni nalaza i mišljenja na raspravi u odnosu na pronađene upaljače detaljno elaborirao sve mogućnosti nastanka oštećenja na upaljaču kao sredstvu izazivanja požara. Naveo je da su dva upaljača tehnički oštećeni u vidu taljenja plastike, ali nisu potpuno izgorjeli što znači da nisu bili neposredno u plamenu, ali su bili izloženi plamenu odnosno visokoj temperaturi. Isto tako je pojasnio da kada bi upaljač ostao u optuženikovoj ruci ne bi bio oštećen, ali ako je upaljač pao iz ruke i bio u direktnoj vatri da bi došlo do sitnije eksplozije i ostali bi samo metalni dijelovi, odnosno ukoliko se otkoturao negdje dalje mogao je ostati neoštećen ili sa manjim termičkim destrukcijama. Kraj takvog stanja stvari i vještakovog pojašnjenja koje ne daje jednoznačni odgovor na pitanje o uzroku požara, ni pronađeni opušak cigarete nema značaj istaknut u optuženikovoj žalbi. Stoga je osnovano sud prvog stupnja neposredni uzrok požara utvrdio putem personalnih dokaza.

U odnosu na bitne okolnosti događaja i uzrok požara optuženikovi roditelji opisuju da se optuženik polijevao benzinom iz kanistra i istovremeno pušio cigaretu u trenutku dolaska policijskih službenika na intervenciju, policajci su odmah reagirali primjenom sile, skočili su na optuženika, prema iskazu oca J. K. optuženiku je iz usta ispala cigareta nakon što ga je jedan policajac ošamario, a k tome je dobio i udarac pištoljem po glavi.

Ovako prikazan tijek zbivanja, poglavito teza obrane da požar nije hotimice uzrokovao optuženik otvorenim plamenom upaljača (iskazi oštećenih policajaca) već da je izazvan zapaljenom cigaretom, sud prvog stupnja osnovano otklanja. Razumna je i logična argumentacija suda prvog stupnja da, neovisno o radnom ne/iskustvu policajaca, posve je nevjerojatno da bi u uvjetima gdje optuženik polijeva sebe i okolinu benzinom, da je imao zapaljenu cigaretu u ruci (S. K.) ili ustima (J. K.), policajci reagirali na način kako su to prikazali optuženikovi roditelji. Pored toga, potvrdu navoda oštećenih policajaca da su prije poduzimanja zahvata „ključ na lakat“, pokušali smiriti situaciju sud prvog stupnja nalazi u iskazima G. i M. K.

Nadalje, što se tiče ozljeda koje je, uz opekline, zadobio optuženik, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda, oslonjeno na nalaz i mišljenje sudsko medicinskog vještaka da je povreda ruke nastala prilikom zahvata „ključ na lakat“, ali da ova ozljeda nije bila takvog karaktera da bi onemogućila optuženika u rukovanju upaljačem. U odnosu na povredu glave i nemogućnost sudsko medicinskog vještaka da decidirano odredi je li ta ozljeda posljedica opekline ili udarca nekim tupo tvrdim sredstvom, iz obrazloženja pobijane presude (str. 18 posljednji odlomak) razvidno je da nije prihvaćen navod optuženikova oca o udarcu pištoljem kao mehanizmu nastanka ozljede. Valja dodati da na neuvjerljivost iskaza optuženikova oca upućuju i podaci iz zapisnika o očevidu prema kojem su kod obojice oštećenika pištolji zatečeni u futrolama i zakopčani sigurnosnim kopčama. Pištolj M. L. se niti nije mogao izvaditi iz futrole zbog zapaljenog komada tkanine, dok su na vanjskim dijelovima pištolja koji izlaze izvan futrole policajca P. J. uočeni tragovi čađi što njihovo negiranje vađenja pištolja tijekom intervencije čini uvjerljivim. Naime, ovakva pozicija i stanje oba pištolja prema zapisnika o očevidu govori u prilog uvjerenju da su u trenutku zapaljenja benzina i izbijanja požara oba pištolja morala biti zakopčana u futrolama. Stoga je realno i razumno zaključiti da u dinamici i brzini odvijanja događaja, savladavanja optuženika „ključem na lakat“, u kojem trenutku optuženik plamenom upaljača izaziva požar, naprosto ne bi bilo vremena za pospremanje pištolja u futrolu.

U pravu je sud prvog stupnja da na pogodovanje interesima obrane u svjedočenju optuženikovih roditelja upućuje i dio iskaza optuženikove majke kada opisuje način na koji je ozlijeđeno dijete M. K. S. K. navodi da je nakon eksplozije prilikom izlaska iz sobe netko prevrnuo zapaljenu stolicu koja je djetetu pala na nogu, što ne odgovara nalazu i mišljenju sudsko medicinskog vještaka, kako podrobno obrazlaže prvostupanjski sud (str. 20, pretposljednji odlomak).

Prema tome, osnovano je sud prvog stupnja nakon temeljite analize svih relevantnih okolnosti pod kojima se događaj zbilo, uključujući optuženikove prijetnje zapaljenjem sebe i ukućana (iskaz G. K.₁) prije dolaska policije na intervenciju, uz pravilno vrednovanje personalnih dokaza, zaključio kako je optuženik bio svjestan da je lako zapaljivu tekućinu, koju je sam donio u kanistru, polijevao po sebi, podu i policajcima te je namjerno „kresanjem“ upaljača izazvao požar prvenstveno radi realizacije prijetnje suicidom, ujedno

svjestan i činjenice da su u njegovoj neposrednoj blizini poliveni benzinom obojica policajaca koji obavljaju službenu radnju pa je paljenjem upaljača pristao i njih lišiti života. Kako je optuženik svjestan da se istovremeno nešto dalje u prizemlju kuće nalaze i ostali ukućani pravilan je i zaključak prvostupanjskog suda da je optuženik postupajući sa izravnom namjerom izazvao konkretnu opasnost za život i tijelo tih osoba pri čemu su optuženikov otac i dijete M. K. uslijed požara zadobili teške tjelesne ozljede.

Nadalje, imajući na umu ovako temeljito provedenu analizu dokaznog materijala poglavito da je svjedočenje G. K.₁ glede uzroka požara u suštini neutralno (ne zna je li optuženik pušio), a uz ostale je dokaze i pregledana snimka očevida, osnovano je sud prvog stupnja odbio prijedlog za provođenje rekonstrukcije (str. 16 presude), kao i psihologijsko vještačenje djeteta M. K. o čijem psihofizičkom statusu i sposobnosti za svjedočenje se očitovala stručna osoba (str. 21 presude). Konačno, budući da su eminentni psihijatrijski vještaci M. G. i A. B. u više navrata dopunili svoje nalaze i mišljenja shodno svoj naknadno dostavljenoj medicinskoj dokumentaciji i tako stručnom argumentacijom odgovorili na sva pitanja obrane to je utemeljeno odbijen i prijedlog za novo psihijatrijsko vještačenje optuženika (str. 24 presude).

Slijedom navedenog nisu osnovane žalbe državnog odvjetnika i optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Državni odvjetnik nije zadovoljan odmjerenim pojedinačnim ni izrečenom jedinstvenom kaznom zatvora. Naglašava značaj otegotnih okolnosti, teške posljedice djela koje u vidu dugotrajnog liječenja i radne nesposobnosti trpe oštećeni policijski službenici te da su kaznenim djelom iz čl. 222. st. 1. KZ/11., pored ozljeđivanja optuženikova oca i djeteta M. K., dovedeni u opasnost život i tijelo optuženikove majke, tada supruge G. K.₁ i mlađeg djeteta G. K.₂.

Optuženik suprotno tome ističe značaj olakotnih okolnosti, ispriku oštećenima uz iskreno žaljenje i kajanje, blaži oblik krivnje, neosuđivanost, smanjenu ubrojivost te protek vremena od djela u kojem je i sam teško zdravstveno stradao.

Razmotrivši ovako suprotstavljene navode stranaka ovaj drugostupanjski sud nalazi da su utvrđene kazne zatvora u trajanju od po pet godina za kaznena djela teškog ubojstva u pokušaju, te dvije godine za teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti, kao i jedinstvena kazna zatvora u trajanju deset godina primjerene osobnosti optuženika te svim okolnostima počinjenja kaznenih djela.

Premda je prvostupanjski sud utvrdio niz olakotnih okolnosti na koje optuženik i upire u svojoj žalbi, težina posljedica koje i dalje trpe oštećeni policijski službenici uz okolnost da je kazneno djelo iz čl. 222. st. 1. KZ/11. počinjeno prema članovima najuže obitelji ne opravdava blaže kažnjavanje. Ovo tim više što je prvostupanjski sud za kaznena djela koja su ostala u pokušaju primijenio odredbe o zakonskom ublažavanju kazne odmjerivši ih u trajanju znatno ispod zakonom propisanog minimuma. Stoga nije osnovana optuženikova žalba zbog odluke o kazni. Istovremeno, značaj i brojnost olakotnih okolnosti ne opravdava ni strože kažnjavanje kako neutemeljeno predlaže državni odvjetnik pa će se upravo kaznom pravilno odmjerenom po sudu prvog stupnja ostvariti zakonom propisana svrha kažnjavanja.

Slijedom navedenog trebalo je, na temelju čl. 482. ZKP/08., odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 5. rujna 2019.

Zapisničarka:
Maja Ivanović Stilinović, v.r.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v.r.